

КВАЛИФИКАЦИОННА ХАРАКТЕРИСТИКА

ЗА

СПЕЦИАЛНОСТ:
МЕЖДУНАРОДЕН ТУРИЗЪМ

ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ:
3.9 ТУРИЗЪМ

ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН:
МАГИСТЪР

ВИСШЕ УЧИЛИЩЕ ПО МЕНИДЖМЪНТ, ВАРНА

---

1. Специалност

МЕЖДУНАРОДЕН ТУРИЗЪМ

2. Направление

3.9. ТУРИЗЪМ

3. Образователно-квалификационна степен

МАГИСТЪР

ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ: МАГИСТЪР ПО ТУРИЗЪМ

4. Дата на последна редакция на квалификационната характеристика

Февруари 2016

5. Връзка на специалността с мисията и визията на ВУМ

Обучението по специалността предоставя качествено и адекватно на нуждите на бизнеса и съвременното общество образование чрез прилагане на ясно изразен интердисциплинарен подход, иновативни методи на обучение и фокус върху предприемаческите умения на студентите. Студентите имат възможност да се обучават един или два семестъра в партньорски университет в чужбина, което съдейства за повишаване на межкултурната им компетентност и конкурентоспособност на пазара на труда. Активното партньорство на ВУМ с бизнеса и гражданското общество с цел трансфер на иновации и развитие на социално предприемачество дава на студентите обучаващи се по специалността качествено обучение и успешната личностна и професионална реализация. Високата степен на интернационализация на академичната общност и учебното съдържание на специалността подпомага студентите в тяхната креативност и предприемаческия дух.

6. Образователни цели на специалността

Специалността има за цел да осигури:

- Надграждане на уменията и компетенциите, които се изискват за работа в сферата на туризма;
- База за продължаващо обучение през целия живот;
- Фина настройка на уменията за ефективна комуникация в екип и личностна и професионална реализация в туристическа организация, заедно с усъвършенстване на уменията за разбиране, преценка и решаване на проблеми;
- Създаване и развитие у студентите нагласа за справяне с кризи, оценка и управление на риска, стратегически визионерски поглед;
- Разширяване на познанията в изучаваната сфера и съвместяването им в контекста на личното и индивидуално развитие;
- Усъвършенстване на уменията и компетенциите допринасящи за професионалното и образователно развитие в сферата на туризма;
- Полагане на база за развитие на мениджърски умения на по-високо ниво;
- Гъвкава и адекватна реакция към променящите се условия в обществото и в туристическата индустрия;
- Осигуряване на студентите с разнообразие от изследователски инструменти и методология за проучване и анализ в сферата на туризма;
- Възможност за осъществяване на самостоятелна изследователска дейност от студентите;

- Развитие у студентите на умения за работа в и управление на различни туристически предприятия – туристически агенции, ресторанти, информационни центрове, заведения за настаняване;
- Умения за работа в мултикултурна среда.

7. Изходящи резултати

След завършване цикъла на обучение в специалност „Международен туризъм“ студентите трябва да са в състояние да демонстрират знания, умения и съответни компетентности в областта на туризма както следва:

7.1. Знания:

- Притежава широк спектър от теоретични знания относно туристическата индустрия – верига на стойността, основни заинтересовани лица и участници, транзакции и отношения помежду им, които надграждат достигнатото от предходния етап на обучение
- Познава начини за събиране, обработка, използване и анализиране на емпирични данни и информация
- Притежава задълбочени фактологични и теоретични познания относно икономическата същност на сектора
- Познава принципите на стратегически мениджмънт и управлението на хора в туризма
- Идентифициране и адекватно отношение към разнообразието и различията в сферата на туризма във връзка със заинтересованите страни, такива като: потребители, заети лица, публични власти, медии и др.;
- Познаване, оценка и приложение на подходящи теории, закономерности и концепции, които с лекота прилага по отношение на туристическата индустрия и засегнатите съседни сектори;
- Притежава знания, които са високо специализирани, оригинални и умее да ги прилага за нестандартни и авангардни решения;
- Познаване и прилагане на методи за анализиране на нуждите и очакванията на различни типове потребители в туризма и разработване на адекватни стратегии за удовлетворяването им;
- Владее богат набор от подходи, необходими за разбирането и разработването на абстрактни концепции
- Познаване методи за анализ на същността на проблемите свързани с обслужването и тяхното отражение върху потребителя и доставчика на услугите;
- Успява да анализира и оценява критически връзките между туризма и останалите сектори, съумява да идентифицира общите закономерности и връзки помежду им;
- Познаване моделите и характеристиките на потребителското търсене в туризма и влиянията върху него;
- Познаване на най-съвременните постижения в областта на туризма – по отношение на технологии, участници, нововъведения, потребителски изисквания и др.
- Способност за самостоятелно интерпретиране на придобитите знания, като ги свързва с прилагането на факти и критично анализиране в контекста на познатите теории и концепции

7.2. Умения:

- Умения за планиране, организиране и управление на компания или висше звено от туристическата индустрия,
- Разработване и предлагане на продукти на туристическата индустрия;
- Способност за критическо осмисляне и оценка на различни гледни точки при решаване на задачи и проблеми
- Способност за трансфер на знания и умения между отделните операции и подсектори в туризма
- Способност за диагностициране на проблеми през призмата на най-съвременни методи и изследвания, дори при непълна или липсваща информация за ситуацията;
- Способност за обоснована оценка на качеството на изпълнение на дадена дейност или задача
- Способност за самостоятелно развитие на адекватни умения, в отговор на новопоявили се потребности и ситуации
- Умение за планиране и разпределяне на ресурсите – материални, финансови, човешки и лични
- Умение за прилагане на нестандартни подходи и аргументирани решения
- Способност за логически разсъждения и вземане на обосновани решения на основата на интердисциплинарен подход

- Проява на инициативност

7.3. Компетентности (по смисъла на Европейската Квалификационна характеристика, Анекс 1 към Препоръките от 2008) – „доказаната способност да се прилагат получените знания и умения и лични, социални и/или методически способности, в работни или учебни ситуации в професионалното или личното развитие“:

7.3.1. Самостоятелност и отговорност

- Способност за изграждане и управление на по-големи и по-сложни структури, включително екипи и ресурси
- Проявява отговорност и самостоятелност при работа във всяко звено на туристическата организация
- Поема отговорност за качествено осъществяване на дадена задача/дейност, проявява отговорно поведение на работното място
- Работи самостоятелно и отговорно при променящи се и непредвидими условия
- Успява да съгласува разнородни дейности и процеси в управленската дейност, като демонстрира лидерски качества при осъществяването им;
- Успешно прилагане на знанията и ефективно справяне с проблемни ситуации, характерни за туристическия бизнес и в частност – при обслужване на госта, дори и при непълна или липса на необходимата информация;
- Носи отговорност както за собствената си работа, така и за работата на екипа, който ръководи
- Проявява творчески подход при разработване и реализация на продукти и дейности, свързани със стратегическото и тактическото развитие на туризма; прилага комплексна оценка на влиянието на множество фактори
- Ръководство и обучение на екип

7.3.2. Компетентности за учене

- Поемане на отговорност за продължаващо научно и професионално самоусъвършенстване
- Системно оценява собствената си подготовка и съответствие на знанията си с необходимите за професията
- Самостоятелно идентифицира своите образователни потребности и с лекота се ориентира в сложно съдържание
- Използва разнообразни начини за разширяване и актуализиране на професионалната квалификация, включително собствени оригинални методи и подходи;
- Задълбочено оценява необходимостта от обучение на персонала и предлага подходящи възможности, с цел повишаване ефективността на работа на цялата организация

7.3.3. Комуникативни и социални компетентности

- Владее и използва широк понятиен апарат не само от сферата на туризма, но и от прилежащите сектори и индустрии
- Успява ясно и точно да предадени концепции, теории, формулировки както на експертно, така и на по-ниско ниво
- Свободно владеене и пълноценно общуване на поне един чужд език (английски)
- Способност за ясно и разбираемо излагане на идеи, проблеми и решения пред специалисти и неспециалисти
- Изразява отношение чрез използване на разнообразни качествени и количествени оценки
- Проявява широк мироглед, обща култура и способност за межкултурно общуване
- Задълбочено познаване и боравене с инструментите на дигиталното общуване
- Формулиране на убедителни и обосновани становища, способност да анализира и критично да изложи собствени и чужди идеи в контекста на дадена ситуация
- Проява на ангажираност и социална отговорност

7.3.4. Професионални компетентности

- Способност за самостоятелно ръководене и администриране на туристическа организация
- Свободно боравене и решаване на морални проблеми, етични проблеми и такива, свързани с безопасността на работното място, включително – съответстващата законова рамка и професионалният код за поведение
- Способност за предлагане на иновативни и нестандартни решения на оперативно и стратегическо ниво
- Компетентност да борави и управлява разнородни дейности, произтичащи от сложния характер на туристическата индустрия, като прилага комплексен подход и оригинални методи

- Способност за адекватна реакция на променяща се ситуация, съобразно новите условия и прилагайки собствените знания, умения и компетентности в различен контекст
- Компетентност за работа с класифицирани данни с цел решаване на даден проблем или формулиране на предложение
- Умение за интерпретация и анализ на високо ниво, с приложение на абстрактни концепции и в интердисциплинарен контекст
- Ползване на иновативни начини за формулиране и изразяване на собствена, обществено отговорна позиция

8. Методи на преподаване и обучение

Методите на обучение включват лекции със съпровождащи семинари, дискусии, демонстрации, ролеви игри, практически проучвания, производствена практика, PBL и казуси.

Лекции

Лекциите са ефективен начин за представяне на основните познания и формиране на рамка за модула на обучение, върху която може да се добавя нов материал. Студентите се информират за материала, включен във всеки модул, чрез изготвен списък с темите, включени в него, както и източниците на допълнителен материал (задължителни и препоръчителни). Всички членове на преподавателския състав имат за цел да представят лекционните материали по възможно най-ефективния и стимулиращ начин. Като резултат от това, се употребява софтуер за презентации, като например Microsoft PowerPoint и повечето лекционни зали са снабдени със съответното високо технологично оборудване.

За участие в учебния процес се канят и гост лектори от сферата на индустрията, както и от други образователни институции, в удобно за тях време, за да разширяват практическите и теоретични познания на студентите, осигурявайки между-предметна връзка в рамките на учебната програма.

Консултации

Консултациите са срещи на студент, или група студенти, с лектор или лектори, и се използват по два начина в програмата:

- да обогатят покрития материал в лекциите чрез подход за решаване на проблеми, базиран на задаване на допълнителни въпроси;
- да проведат работа по отстраняване на грешки, за да се преодолеят пропуските в знанията на студентите.

Семинари, упражнения и PBL

Семинарите включват представяне на предварително подготвена работа на студент, или студенти, пред техни колеги и лектор. Тази стратегия се използва, за да се обогатят специфични теоретични или практически понятия, както и за включване на методи за решаване на проблеми и програмата. Семинарите се използват в много модули и предлагат на студентите ценен опит при формирането на умения за презентирание, като дават метод за оценяване на познанията на студентите. По време на упражненията студентите затвърждават и разширяват знанията добити по време на лекциите. При PBL семинарите студентите сами разсъждават върху казус поставен от преподавателя и си набелязват лични учебни цели, чието изпълнение докладват на следващия PBL семинар.

Брейнсторминг

Брейнстормингът се използва в различни модули, като т.нар. мозъчната атака предизвиква студентите да мислят креативно, нестандартно, неочаквано за намиране на решение на конкретен проблем чрез формиране на списък с идеи спонтанно внесени от членовете на предварително сформирани групи.

Посещения на място

Посещенията в различни бизнес организации и други места се организират, за да се даде възможност на студентите да видят част от теорията, която са изучавали, приложена в практиката, на работното място в различна културна среда.

Примери от практиката

Примерите от практиката са учебни стратегии, които са включени в различни модули; те представляват и полезно средство за оценка. Студентите се запознават с, или получават задача развият, реални или симулирани сложни проблеми, които се анализират в детайли, като се предлагат собствени решения в писмен или устен вид.

Самостоятелна подготовка на студентите

От студентите се очаква да поемат по-голяма отговорност към процеса на учене. Структурата на учебния план и стратегиите за преподаване са предназначени да насърчават развитието на студентите в професионален и личностен план. Насърчава се подхода за поставяне на студента в центъра на обучението чрез използване на примери от практиката, проекти и практически упражнения, улеснени от използване на допълнителни източници, като видео материали и компютърен софтуер.

9. Оценяване

Изходящите целеви резултати, описани в предишния раздел, се оценяват в рамките на модула чрез разнообразие от методи включващи: писмени изпити, курсови работи, есета, решаване на казуси, презентации, практически изпити, доклади.

Съответствието между образователните цели и оценъчните методи е предмет на постоянен контрол от страна на ръководителите на дисциплината, Комисията по Оценяване и Осигуряване на Качеството, както и външни оценяващи институции.

10. Форма на обучение и език на преподаване

Специалността се преподава на български и английски език. Предлага се в два варианта, в зависимост от нивото и професионалното направление на последната образователно-квалификационна степен на студентите – 3 и 4 семестъра.

11. Структура на учебната програма

Учебният план включва 9 дисциплини за варианта с 3 семестъра, и 12 дисциплини за варианта с 4 семестъра, даващи общотехническа и специализираща подготовка с общ хорариум от 720 часа и 90 ECTS кредита за варианта с 3 семестъра и съответно 990 часа и 120 ECTS кредита за варианта с 4 семестъра. Допълнително студентите могат да избират и факултативни дисциплини.

11.1. Задължителни дисциплини

Задължителните дисциплини стъпват на презумпцията за положена теоретична основа в предшестващата ОКС (бакалавър или професионален бакалавър). Те надграждат и доразвиват вече изградените знания и умения, като целта е формиране на висши мениджърски способности.

Изучаваните дисциплини включват: Мениджмънт на туризма в мултикултурна среда, Индустрия на гостоприемството в глобален контекст, Маркетинг и управление на туристическа дестинация, Приложен проект по международен туризъм, Методика на научните изследвания в туризма, Дипломантски семинар и Научен английски език

11.2. Избираеми дисциплини

Студентите могат сами да изберат насоката, в която да задълбочат интересите и професионалното си развитие. Предоставените избираеми дисциплини осигуряват по-тясно профилиране и по-сериозно разглеждане на съвременните аспекти и проблеми, свързани с международния туризъм като: Управление на операциите, Управление на проекти в международния туризъм, Сегментиране и позициониране в туризма, Потребителско поведение в мултикултурна среда, Дигитален маркетинг в туризма и др.

Избираемите дисциплини са групирани в 3 модула:

- Първи модул (1 от 2 дисциплини)
  - Управление на операциите
  - Управление на проекти в международния туризъм

- Втори модул (3 от 8 дисциплини) (важи само за варианта с 4 семестъра)
  - Сегментиране на пазара и позициониране в туризма
  - Потребителско поведение в мултикултурна среда
  - Дигитален маркетинг в туризма
  - Управление на приходите в хотелиерството и туризма
  - Финансов мениджмънт в туризма
  - Мениджмънт на иновациите в туризма
  - Лидерство и управление на промяната в туризма
  - Управление на риска в туризма

- Трети модул (1 от 2 варианта на дипломен проект)
  - Предприемачески план

- Емпирично изследване

12. Области на професионална реализация на завършилите студенти

Специалистът по МЕЖДУНАРОДЕН ТУРИЗЪМ е подготвен да се реализира в във фирми от сферата на туроператорската и турагентска дейност, хотелиерство, ресторантьорство, маркетинг, реклама, туристическо обслужване, резервации и настаняване, като заема висши мениджърски позиции.

Задълбочените знания по управление на риска, справяне с трудни ситуации, вземане на решения и изпълнението им, ръководството на проекти и финансов мениджмънт, позволяват на завършилите специалността да започнат собствен бизнес областта на туризма, както и да заемат постове в големи и средни туристически и търговски фирми или сродни предприятия като:

- Мениджър в туроператорската, турагентската, хотелиерската, ресторантьорската дейност;
- Маркетинг-мениджър на туристическа фирма;
- Мениджър или служител на висше ниво от управленската структура в туристически фирми;
- Завеждащ департамент туризъм в общинска или държавна администрация или друга длъжност на висше мениджърско ниво;
- Мениджър, търговски представител или висш служител в сектор “Търговия” или “Туризъм”;
- Завеждащ сектор “Маркетинг и реклама”, “Конгресен туризъм”;
- Мениджър или служител на висше стратегическо ниво на туристически атракции, музеи, транспортни фирми, всякакви други компании, предлагащи основни и допълнителни туристически услуги;